

Verslag van de conferentie Shallow Lakes 2008 (23-28 november)

Eddy Lammens & Harry Hosper RWS Waterdienst

Deze zesde Shallow Lakes conferentie werd voor het eerst buiten Europa gehouden en wel in Punta del Este, Uruguay. Het aantal deelnemers bereikte een record van 265, vanuit 33 landen. Vooral Zuid-Amerika was natuurlijk goed vertegenwoordigd, maar het kleine Estonia was vervolgens de grootste deelnemer met 18 personen. Ook Nederland (de organisator van SL2005) was goed vertegenwoordigd met 17 deelnemers, vooral vanuit de universiteiten Wageningen, Utrecht en Nijmegen, maar ook door RWS (Eddy, Harry), Deltares (Ellis Penning) en de STOWA (Bas vd Wal).

Opvallend is het kleine aantal deelnemers uit de hoek van beleid en beheer. Nederland vormt hierop nog een gunstige uitzondering. De kloof tussen kennis en toepassing lijkt eerder groter dan kleiner te worden.

Grote *eye openers* waren er op het congres niet te melden, wel het belang van noord-zuid gradiënten (Brian Moss, Erik Jeppesen, Marten Scheffer) om vooral de effecten van klimaat te kunnen evalueren.

Uit alle drie de plenaire lezingen van deze coryfeeën kwam naar voren dat temperatuurverhoging met name eutrofiëring tot expressie brengt en dat vooral vis dit in hoge mate versterkt.

Moss benadrukte de mondiale effecten van wetlands en ondiepe meren op de CO₂-huishouding en hiermee op het klimaat. *Think Big* was zijn advies.

Jeppesen pleitte ook voor de grote lijn. Praat niet te veel over ... *In My Lake* ..., maar probeer op te schalen naar grote verbanden met behulp van multi-lake studies.

Scheffer wees op het grote belang van internationale samenwerking om tot innovatie te komen. Het opbouwen van vriendschappelijke relaties is daarbij een belangrijke succesfactor, aldus Marten.

Algemeen klonk ook de roep tot meer aandacht voor wateren in aride en semi-aride gebieden. In de droge streken is de *water stress* het grootst en de kennis het hardste nodig. Voorbeelden werden getoond van meren die door klimaatverandering sterk waren ingedroogd en verkleind, met ingrijpende gevolgen voor de waterkwaliteit.

Of je klimaateffecten mee moet nemen in de uitwerking van de referentiebeelden voor de KRW is nog maar de vraag, omdat dit een oneigenlijke verdiscontering is van een impact door de mens. Van de andere kant is het natuurlijk wel een Europese richtlijn en de haalbaarheid van terugdringen van CO₂ binnen de daarvoor gestelde termijnen lijkt dan sowieso een onmogelijke taak.

De lezingen van Harry en mij pasten wat maatregelen betreft goed in het plaatje, omdat ze benadrukken dat het effect van vis op eutrofiëring groot is en vis eigenlijk de belangrijkste ecologische interactie met de onderliggende trofische niveaus is, die hanteerbaar is via visstandbeheer.

Veel natuurlijke wateren in Groenland zijn in hun evolutie nog niet door vis 'bezet' en laten dan een ander voedselweb zien dan in wateren waarin dat wel het geval is (verhaal Jeppesen). Dit werd ook benadrukt in experimenteel onderzoek van Xavier Lazzaro, die liet zien dat vissen met verschillende strategieën ook leiden tot verschillende voedselwebben.

Harry was voorzitter van de sessie over Restoration & Legislation en leidde deze sessie in met een verhaal over de Europese Kaderrichtlijn Water. Voor de Zuid-Amerikaanse landen lijkt er nog een lange weg te gaan voordat sprake is van een gecoördineerde internationale stroomgebiedsaanpak. Harry's pleidooi voor meer transparante en robuuste methoden voor beoordeling van de ecologische waterkwaliteit viel in goede aarde bij de Europese experts.

Shallow Lakes verheugt zich in een steeds grotere belangstelling van vooral jonge mensen en geeft limnologie een fris gezicht. Dat is vooral dankzij het werk van Moss, Jeppesen en Scheffer en SL wordt een steeds groter broertje van het SIL-congres, vooral ook doordat het nu nadrukkelijk buiten de oevers van Europa treedt.

Na Uruguay zal China (Nanjing) het volgende Shallow Lakes (2011) organiseren, waarmee dit alleen maar verder benadrukt wordt. De Chinezen ondersteunden hun offerte voor Nanjing als congreslocatie met de woorden van de Chinese premier die het door algenbloei beruchte meer TaiHu bezocht: *This Lake Should Be Clear*.

SIL blijft natuurlijk de grote broer van Shallow Lakes omdat het qua watertypen veel breder is en ook diepe meren en rivieren behandelt. SIL wordt in 2010 in Zuid-Afrika gehouden.

